

Skýrsla um skógræktina á Hallormsstað og umdæmi V árið 1933.

Skógurinn: Grisjun fór fram á eftirtöldum skógarteigum og á hverjum þeirra var höggvið það sem hér setir. Htís. Efniv.

Á No. 1. Sv. milli Ljósár og Jökullæks	40-	
- - 2. Vörðuhrauni	48-	11.50
- - 3. Sv. milli Kerlingarár og Atlavíkurl.	143-	9.50
- - 4. - - - - - og Staðarár.	58-	7.00
- - 5. Hólunum	611-	14.30
- - 6. Flataskóginum	10-	8.00
- - 7. Lýsishólnum	30-	
- - 8. Partinum	80-	

Samtals: 1.020- 51.10 -

Á svæðinu No. 1. hjuggu ítakseigendur ítaki sem er milli Ljósár og Jökullæks fyrir neðan veg. Arnheimarstaðir með Geitagerði eiga sem kunnugt er fram skóg, og eru nú farnir að nota sér þau réttindi, en annars er svæði þetta lítið, og sumstaðar er skóg-laust þar.

Ársvöxtur: Sumarið sem leið var eitt hið blíðasta sumar sem komið hefur í manna mynnum. Hitadagar óvanalega margir. Allur gróður stóð því með miklum blóma. Það háði dálítið skóginum að maðkurinn gerði vart við sig. Hæðarvöxtur var þó með mesta lagi á ungsjóginum. Lengstu ársprotar urðu 60 cm.

Maðkur gerði nokkuð vart við sig, einkum í júlí, en var um garð genginn þegar kom fram í ágúst og skógurinn mátti sér að mestu þegar leið á sumarið.

Frævöxtur varð talsverður einkum á gamla skóginum, en eflaust mikið minni vegna maðksins en ella hefði orðið. En eins og vanta mátti virtist fræið mjög vel þroskað. Af birki-fræi var safnað ca. 25 kg. af þurrkuðu fræi. Þar af send skógræktarstjóra 20 kg. Reynifræ var mjög lítið í skóginum, og þar sem miklu var sáð af reynifræi í vor, lagði ég ekki áherslu á að safna fræi af honum. En Þórhallur Jónsson í Sandfelli í Úræfum safnaði dálitlu fyrir mig. Hlísber voru fullþroska mánuði fyr en vanalega. Annar berjavöxtur var góður, en þó ekki mjög mikill.

Girðingin: Bilanir voru ekki miklar, en nokkuð af staurum þurfti að endurnýja. Hliðið að sunnanverðu var farið að ólagast steypan kringum hliðarstaurana reyndist ófullnægjandi, því var

steyppt að nýju yfir þvert hliðið milli steypunnar um hliðarstauranna og grafið ofan á fastan grunn, svo nú er fyrir það girt að staurarnir geti þokast til, þó vírinn taki í misjafnlega mikið, því eins og kunnugt er strengist vírinn í frostum. Hliðið að neðanverðu hjá Hafursá var einnig lagað dálítið. Þörf væri á mikið sterkari umbúnaði, en þar er nú vegna hinnar miklu bílaumferðar sem nú er að aukast með hverju ári. Það er nú orðið aðkallandi spursmál, hvornig á að ganga svo frá hliðum sem bílar fara um, að lægt sé að komast eftir hverjir það eru sem skilja hliðin eftir opin og eins að komast í veg fyrir ákeyrslu á hliðin, og þar með skemmdir vegna hennar.

Græðireiturinn: Sáb var þessum tegundum:

Af lauftrjám:

1. Birki úr Bæjarstabaskógi	ca.	4 kg
2. Reynifræi úr Hallormsstadar og Ranaskógi.	-	12 -
3. Reynifræi frá Skaptafelli í Öræfum.		3 -
4. Askfræi frá Ameríku. (Froxiums lacelsola)		
5. Hlynur frá Ameríku (Axwe negundo) (Boxelder)		

Af Barrtrjám:

1. Lævirkjatré (Larix sibirica)	½ kg.
2. Skógarfura (Pínus silvestris)	½ -
3. Hvítgreni (Pínus alba)	½ -
4. Blágreni (Picea pungens) frá Ameríku.	
5. Hvítfura (Pínus strobus)	- - -
6. Pínus Ponderosa.	- - -

Fræið af lævirkjatré, skógarfuru og hvítgreni fékk ég frá Jakobssen Rafn frá Kaupmannahöfn. En fræið frá Ameríku sendi mér kunningi minn Joseph J. Myres í Norður-Dokota.

Allt fræið kom ágætlega upp og þroskubust plönturnar vel í sumar, nema reynivíðarfræið, þótt að það lægi í bleyti (í votum sandi) áður enn því var sáð og var gerþurrkað í fyrra haust og geymt á góðum stað í vötu tíð. Til þess að fá það til að spíra í fyrsta vori myndi þurfa að láta það liggja í blautum sandi allan veturinn, þá aðferð hefur ég við reynifræið sem ég fékk í haust.

Dreyft var (þrið) í græðireitnum

Birki 7.200 pl.

Seldar voru úr græðireitnum:	Birki	1.576 plöntur.
- - - - -	Reynir	201 - - -
- - - - -	Víðir	6 - - -
- - - - -	Lævirkja	8 - - -
- - - - -	Bláfura	61 - - -
- - - - -	Greni	13 - - -
- - - - -	Ribs	30 - - -

Samtals: 1.895 plöntur.

Úr skóginum voru seldar:	Birki	174 - - -
	Alls seldar:	2.069 plöntur.

Auk þess voru sendar úr græðireitnum:

a. Til skógræktarstjóra	Birki	400 - - -
- - - - -	Reynir	400 - - -
b. -- kvennfélagsins St.	Birki	50 - - -

Alls teknar úr

Græðireitnum: 2.919 plöntur.

Úr skóginum sendar skógræktarstj. hnausapl.	400 - - -
	Alls láttnar út. 3.319 - - -

Eftir tegundum voru:	Birki	2.600 stk.
	Reynir	601 --
	Víðir	v 6 --
	Lævirki	8 --
	Blágreni	61 --
	Greni	13 --
	Ribs	30 --

Samtals: 3.319 plöntur.

Eins og áður er fram tekið var sumarið einmuna hlýtt og gott. Öllum plöntum fór því vel fram. Margt af birkiplöntunum er nú $\frac{1}{2}$ - 1 meter á hæð. Á ryðsvepp var ekki.

Ársvöxtur á barrtrjám var þessi: Blágreni 60 cm. Lævirkjatré 70 cm. Skógarfura 45 cm. Rauðgreni 50 cm. Barrtrén virðast nú komin á það stig að þau þoli hörðustu vetur og vor, og að það sé þess vert að gera tilraunir með harðgerðar tegundir og með það fyrir augum keypti ég frá lævirkjatré, skógarfuru og hvítgreni.

Girðingin: Girðingin um Mörkina var lagfærð mikið, víða strengd upp og hliðið að sunnanverðu lagfært þannig að hliðarstaurarnir voru réttir við og steipt milli þeirra og gengið svo frá að nú ætti það ekki að ganga úr skorðum. Hengilás var settur á bæði hliðin, til þess að koma í veg fyrir þá hættu sem stafar

vaxandi umferð.

Í sambandi við námskeið sem Húsmæðraskólinn hér heldur í garðyrkju, varð að samkomulagi að þar 4 stúlkur sem sóttu námskeiðið innu í græðireitnum fyrir lágt gjald, til þess einnig að kynnast trjárækt. Vinna þessara stúlkna kom sér mjög vel og hirðing græðireitsins er betri en ella væri, ef ekki væri kostur á dýru vinnuafli. Og nú þegar, en einhvern framvegis í samilegu ári ferði mun hægt að fullnægja vaxandi eftirspurn eftir plöntum, og komast að raun um hvaða trjátegundir, auk þeirra innlendu tegunda rétt mætti að rækta hér á landi, þó í smáum stíl, í næstu framtíð. Gúmmíslanga 30 m. löng var keypt til þess að gera vökvun auðveldari. Einnig var keypt reke og kvísl.

Byggingar: Keyptir voru 2 þakgluggar til að setja á eldhús og búr í stað glugga er fyrir voru, en voru svo illa gerðir að það lak um þá. Einnig var keypt $1\frac{1}{2}$ tonn af sementi og steipt gólf í gamla kjallaranum undir timburhúsinu. Annað var ekki gert að byggingum á þessu ári.

Eiðagirðing: Lagt var nokkuð girðingin á Eiðum. Girðingin var hækkuð á 3 stöðum í dældum þar sem mest hættu var á að hún rennti í kaf og fénaður kæmist inn að vetri til. Vírnetstúfar voru settir undir aðalgirðingunna í dældunum. Einnig var hún bætt á nokkrum stöðum og strengd, og sumstadar lagt undir hana. Til þess að gera girðingunna örugga þarf að bæta í hana 70-80 staurum, þar sem of langt er á milli staura. Ferðir fór ég engar, nema að Eiðum.

Fræsöfnun í Öræfum: Þórhallur Jónsson safnaði fyrir mig dálitlu af reynifræi, en hann náði ekki nema litlu, vegna þess að Skeiðará flæddi upp í gilið þar sem fallegustu reynitrén í Skaptafelli eru.

Hallormsstað 11. janúar 1934.
Guttormur Pálsson.